NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1093

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
MOI SO: 0$02

NGÀY THỨ BẢY 10 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1701

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI:

	Một năm.	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Các làng và	6$60	6$90	6$30	6$30
Các công-sở	»	3.00	3.00	3.00
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur. 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. K. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . ; 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Văn-chương khó thật!

Văn-chương mà khó ư? Các ông văn-sĩ nửa mùa ta mới thoạt nghe câu này tất cho là một câu quá đáng; vì theo cái con mắt coi trời bằng vung, tự-tôn tự-đại của các ông thì trong như văn-chương là một việc dễ-dợt; học-vấn không cần thâm-thủy, chữ nghĩa không cần nắn-sửe, sự lý không cần am-thục, miễn là cầm được ngòi bút, học lỏm được mấy câu thi ca từ khúc, mấy bài nhật-trình tạp-chí thì đã nghênh-ngang múa bút, lên mặt văn-tự được rồi, nay khoe tài mấy hàng đoản-thiên, mai xuất bản một quyển tiểu-thuyết, khua mồi múa mép, chấp-chánh nhặt-nhạnh, cũng có thi tập văn-tập lưu-hành, cũng đã tự phụ được là sự-nghiệp danh-sơn, cũng đã giòng trống mở cờ, bâu nhau lên được những là kiện-tướng tử-đàn, hùng-sư văn trận, vậy có khó gì mà chẳng nổi tiếng văn-chương được, có khó gì mà chẳng nổi được một nhà thi-sĩ, một bậc văn-hào. Ấy cứ lấy cái trình-độ văn-chương ở xứ ta bây giờ mà bình-luận thì văn-chương coi ra tuồng khinh-dị quá như thế, mà cái câu « văn-chương khó thật » chính là một câu than-thở xuất tự miệng một ông văn-hào tuyệt-thế, ông Antone France ở bên nước Pháp, trong báo Tây vừa mới đăng lục, truyền làm một câu bất hủ danh ngôn đấy; vậy ta có nên coi văn chương là khinh-dị như các ông văn-sĩ ta bạo trớng quá thế hay ta phải coi văn-chương là thật khó như nhà văn-hào Pháp than thở thế chăng?

Trước khi đoán định văn-chương khó hay dễ, phải biết văn-chương thế nào mới thật gọi là văn-chương đã. Văn-chương không phải chỉ là một cái đồ chơi để lừa dối con mắt lỗ tai những dân ba con trẻ, không phải chỉ là một thứ hàng bán rao ở nơi phường phố, miễn cầu cho chạy tay, kiếm được chút lợi nhuận bút thì thôi; không phải cứ vạch ra có đủ câu đủ kéo, tám câu năm vận là một bài thơ, song thất lục bát là một bài ca mà gọi là văn-chương được. Cổ-nhân nói: Văn để chở đạo; đạo lý là cái đồ hàng dựng ở trong mà văn là cái thuyền, cái xe để chở cái đồ hàng ấy lưu-hành đi mọi nơi, bảo tàng đến vĩnh-viễn; có đạo-lý ở trong thì mới có văn-chương phát hiện ra ngoài được. Một nhà văn-sĩ Tây cũng có nói: cái chức-vụ văn-chương là cốt đem những điều hay lẽ phải mà diễn giải ra cho thật khéo hết lời hết ý, có thể cảm-động được tinh-tình người ta, biến đổi được tâm não người ta; văn-chương có như thế thì mới gọi là văn-chương được.

Phải, văn-chương mà chỉ là những câu khua mồi múa mép, chấp-chánh nhặt-nhạnh để làm cái đồ chơi lừa dối con mắt lỗ tai những dân-bà con trẻ, không cần phải diễn giải hết lời hết ý được những điều hay lẽ phải để mong cảm động được tinh-tình, biến đổi được tâm-não người ta, không cần phải có đạo-lý súc-tích ở trong lòng, như cái nước không nguồn gom góp được độ mấy vốc mấy gàu cũng kể là thành ao thành vũng, như cái cây không gốc, chắp nối được vài cái đọt cái nhánh cũng gọi là có lá có cành, như thế thì ai cầm bút cũng viết được văn, có giấy trắng mực đen là trường-thiên đại-tác cả, có ích gì cho bản là trước thư lập ngôn cả, không nhọc gì phải giúi mài kinh sử, phải bác hợp cổ kim, phải có những hàng vạn quyển sách ở trong lòng, phải có bao nhiêu ký sơn thủy ở trong mắt, còn có cái gì là cái khó mà còn biết thế nào là khó nữa. Chứ nếu văn-chương mà là cái văn chở đạo, là cái văn có thể cảm-động được tinh-tình, biến đổi được tâm não người ta thì làm được câu văn quả không phải là việc dễ. Người đời xưa ngâm xong một câu thơ năm chữ mà về dứt mất mấy chòm râu; một câu thơ mà còn thôi xao khốn nạn tới như thế, huống chi là một bài văn, một quyển sách mà là bài văn quyển sách để lưu-hành truyền bá đi khắp mọi nơi. Một nhà văn-sĩ Tàu đã nếm cái mùi gian-khổ trong sự làm văn mà cực tả ra rằng: người làm văn phi đọc được khắp được năm xe sách, đi trải hết con đường muôn dặm thì chưa nên nói đến sự làm văn. Ta thử có ý xem các nhà đại văn-học đông tây, có ông nào là ông không học quán thiên nhân, tri cùng sự vật mà nên được cái tiếng nhà văn chửa? ông Tư-mã-Thiên tích cái công-phu học-vấn đu-lịch mười chín năm trời mới thành được bộ sử-ký; ông Hàn-Xương-lê nghiên tinh đàn từ trong bao nhiêu lâu, phàm ngũ kinh tử thư, bách gia chư tử không sót một cái gì cả, mới dám cầm bút làm văn; một quyển dận-ước của ông Rousseau, một quyển vạn-pháp tinh-lý của ông Montesquieu cũng đều đúc hết cái tinh-lực một đời mới làm nên cả. Văn-chương có phải là một việc dễ đâu?

Nước ta trải mấy ngàn năm học mướn viết nhờ, xưa kia gọi văn-chương là văn-chương chữ Hán, học một của người Tàu cả; cái văn-chương ấy bây giờ ta cũng chẳng cần bàn luận đến làm chi. Mỗi một nước phải có một thứ văn-chương, văn-chương của ta mới có cái hình phôi-phác trong khoảng vài chục năm nay, thành-lập được hay không, phát đạt được hay không là trông vào những nhà làm văn, những người học làm văn cả. Như trên kia đã nói, văn-chương mà thật gọi được là văn-chương thì phải khó mới được, những nhà làm văn, những người học làm văn phải biết khó mới được; nếu coi văn-chương là khinh-dị thì cái văn-chương ấy quyết không mong gì thành được văn-chương; một nước mà không thành được một thứ văn-chương riêng của nước mình thì cái tương-lai của nước ấy cũng không biết thế nào mà nói cho được, nguy thay! xin ai có chút tâm huyết nghĩ tới cái vận-mệnh văn-chương nước nhà cũng nên nhớ kỹ lấy cái câu danh-ngôn của ông Antone France mà tự mình cân-vận với mình rằng: văn-chương khó thật!

T.

BỘ CÔN TRÙNG CỦA VIỆN BRITISH MUSÉUM

Các nhà bác-sĩ ở viện British Muséum nước Anh đã mất sáu năm trời mới soạn xong bộ côn trùng của viện ấy ra lừng chừng hạng Bộ ấy cộng là một triệu mười tám nghìn con sâu bọ. Thế giới không đâu có một bộ sưu tập được nhiều như thế, có 325.767 con về loài bướm thuộc về 41.210 hạng, và 398.00 con về loài cánh cam chia làm 67 300 hạng. Thứ ít nhất là loài chấy dận, cũng có 140 con, chia làm 21 hạng. Sâu bọ ấy phần nhiều là của các tư-gia tặng, như năm ngoái có người tặng một bộ 230.000 con, trong số ấy có 31 130 con về loài bướm.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 9 Novembre 1923

Việc nước Đức

Cái nội tình nước Đức ngày nay đương bối rối, mà có lẽ quyền-binh nước Đức lại về tay một chánh-phủ thống-quyền quốc-vụ do nhà binh chủ-trương, như vậy thành ra nước Đức xóa bỏ tờ hòa nghị Versailles và cái trái-khoản bồi-thường và lại dự bị cuộc chiến-tranh phục thù. Việc đó thực là một việc đáng lo nghĩ cho nước Pháp.

Vì vậy chánh-phủ Pháp đã bảo cho M. Stresemann biết rằng chánh-phủ Pháp không có can thiệp vào việc trong của nước Đức, song chánh-phủ Pháp rất mong rằng nước Đức cứ để cái chính-thể dân-chủ, vì cứ như ý chánh-phủ Pháp thì cái chính-thể ấy bảo-lĩnh cho cuộc bình-an của Âu-châu, cho sự thịnh-vượng của nước Đức một cách chắc chắn hơn cả các chính-thể khác.

Hội-đồng các quan đại-sứ đối với nước Đức

Sáng hôm thứ năm, hội-đồng các quan đại-sứ đã hội-nghị để xét mọi việc về sự thắng hoặc cựu Đông-cung nước Đức trở về nước Đức.

Về việc ấy báo *Temps* có nói: Khi đảng Xã-hội còn có đại-biểu trong tòa nội-các Stresemann, thì tòa nội-các ấy cũng đã quyết nghị rằng vì những lẽ về đường nhân-đạo, ưng cho phép cựu Đông-cung trở về nước Đức và trú ở đất Cels.

Cái phong-trào biệt lập ở nước Đức

Đêm mới rồi tại Landau, tại Neustadt, và tại Laulereckin đã tuyên bố chánh-phủ Cộng-hòa mới của đất Palalinat.

Những người về đảng Quốc-dân có đến đánh ở Kerchenbolanden, nhưng đảng biệt lập chống cự lại được.

Mấy quan đại-sứ của nước Pháp

M. Fontenay đại-sứ ở Copenhague nay bỏ đi đại-sứ ở Madrid, thay cho M De France Quan De France được thăng đệ nhị hạng Bắc-đẩu bội-tinh.

Quan Armand Bernard quản-trưởng được bổ đại-sứ tại Stockholm.

Quan Giám-quốc Millerand đã tiếp M. Pila đại-sứ nước Pháp ở Xiêm-la. Ngày 19 Novembre này ông sẽ xuống tàu.

Tại thuộc-địa Réunion

Hội-đồng quản hạt đảo Réunion đồng thanh ưng chuẩn một khoản tỏ ý tín cậy về cái chính-sách của chánh-phủ Pháp đối với cái vấn-đề bồi-khoản.

Việc đất Syrie

Trong cuộc bầu-cử hội-đồng tư-vấn của ba châu ở đất Syrie, người đi bỏ về đông lắm. Chánh-phủ có thi hành mọi phương sách cho cuộc bầu cử được tự-do. Hầu hết các nhà trúng cử đều hoan nghênh việc bảo hộ của nước Pháp.

Cavite, ngày 8 Novembre 1923

Việc cấm rượu ở Hoa-kỳ

Các quan Hoa-kỳ đuổi chiếc tàu *Louise* của nước Anh trong ba giờ đồng-hồ mới bắt được tàu ấy và đã tịch-biên 3.900 kiện rượu mạnh ở trong tàu.

NƯỚC NHẬT-BẢN SAU CÁI TRẬN THIÊN-TAI MỚI RỒI

Báo *Sunday Times* có bàn về cái thiên-tai bên Nhật-bản như sau này:

Nhiều người Nhật-bản họ nói rằng ở nước họ bây giờ đứng vào cái hàng đệ tam hạng cường-quốc, ít ra cũng còn phải đến mươi năm nữa, mới có thể gượng dậy được.

Báo *Le Journal* thì nói rằng:

Họ nói thế là họ nói nhún mình đấy thôi, chứ nước họ đâu đã đến nỗi thế! Cái thiên-tai bên nước họ mới rồi, bề ngoài thì coi ra dữ dội thật đấy, song tựu-trung thì đã thấm vào đâu với cái nạn tàn phá của nước Pháp trong bốn năm chinh-chiến vừa qua.

Ta lại phải nên biết rằng những chỗ lợi-nguyên rất phát đạt của họ có phần là ở Đông-kinh và ở Hoành-tân đấu. Cái xứ kỹ-nghệ rất quan-trọng còn cách Đông-kinh hàng trăm ki-lô-mét. Những mỏ than, những xưởng đóng tàu, những nhà máy làm đồ sắt ở cả về phía nam, chỗ đó mới là chỗ trung-tâm-điểm của kỹ-nghệ nước Nhật-bản. Và lại dân Nhật-bản vẫn là một dân mãnh-tiến, một dân hiếu tạo-tác; cứ cái nghị-lực và cái can-đảm của họ thì đến có cái thiên-tai thế nữa họ cũng chẳng cho vào mùi gì.

MỘT NHÀ NGÂN-HÀNG GIÚP VỐN CHO TRAI BỎ VỢ GÁI BỎ CHỒNG

Gần đây bên Mỹ mới có một nhà ngân-hàng khai-trương ở Johnstown (Pensylvanie), mục-đích nhà ngân-hàng này khác hẳn với các nhà ngân-hàng khác. Nhà ngân-hàng này thiết-lập lên là cốt để ra vốn cho những người muốn li-dị.

Trai bỏ vợ gái bỏ chồng cứ đến nhà ngân-hàng ấy, ai đủ tư-cách có thể trả được nợ, thì nhà ngân-hàng đều xuất vốn ra cho vay trước cả, xem ra thì nhà ngân-hàng ấy từ khi khai-trương đến giờ, may mắn phát đạt lắm, chưa hề có khê mất món nợ nào, mà cũng chưa thùng vào vốn một xu nào cả. Các bạn hàng đều vay trả sòng phẳng, chưa có món nào ăn một trả gừng.

Ở một nước sự li-dị đã đủ mọi đường thuận tiện như thế, trách nào cái dịch ấy chẳng một ngày một bành trướng.

CHỈ VÌ MỘT CON NHỆN

Ở Seattle là một hải-cảng rất to trên bờ bể Thái-bình-dương bên châu Mỹ, một hôm đang có đến năm vạn con người ngồi nghe âm-nhạc, trong một cái máy vô tuyến điện, thánh thót cung đàn, du dương tiếng nhạc, ai nấy đều có cái vẻ hoan hân. Bỗng nhưng thấy máy tịt lại, nghe chẳng thấy gì nữa. Tìm mãi mà không biết là duyên cớ vì đâu. Mãi sau trèo lên trên cột vô-tuyến-điện, cao đến hơn trăm bộ, thì thấy một con nhện chết khô nằm đấy. Thì ra chú nhện ta cũng cao hứng, trèo mãi tít lên trên đó, chăng tơ làm tổ, thành ra vì cái tơ rất mỏng manh của chú nhện, mà làm đình trệ một bộ máy rất thần diệu, là bộ máy vô-tuyến-điện kia. Lạ thay!

HÀI ĐÀM

Câu đối đề ảnh

Ông Mỗ mới chụp một bức ảnh trong khi ông đương đọc diễn-thuyết tại một tiệc kia. Thích chí lắm, muốn để đôi câu đối kèm bên để treo chơi. Ông muốn làm thật hay và chọi từng chữ. Một hôm có một nhà văn-sĩ vào chơi, ông mới chào mà nói luôn rằng:

— Mấy quả, bi-nhân đương cần một việc phải nhờ đến tiên-sinh.

— Thưa ngài, việc gì xin ngài cứ dạy.

Có gì đâu, cái câu đối để ảnh ấy mà, một ông bạn tôi đã làm cho rồi, nhưng mới được có một bên thì thật hay, thật đấng, còn một bên muốn nhờ tiên sinh đối giúp nốt, tiên-sinh làm thế nào cho được tả ra là cái đang đứng diễn-thuyết.

— Bẩm kia thế nào ngài cho nghe.

Xénh xang tay vượn nghiêng đầu hạc. Ông ấy nói là sách tướng nọ: *Viên tý hạc thủ* là cái tướng quí nhân đấy, ông ạ.

Vậy xin đối thế nay thì thật chọi. . . .

Đêm đêm rầu hùm đọc đít-của.

Phù sơn

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những đồ dùng để đánh cá

Cái vợt: đồ đan bằng gai hoặc cái rổ con có cán để vợt cá.

Đụt: đó to và dài để đựng cá.

Mồ đậm: hình như cái cung để đuổi cá vào đậm.

Nơm: đan bằng tre để úp cá.

Đơm: ống dài đan bằng nứa, gái vào đầu đó để bắt tôm tép.

Cụp: lờ to và cứng thả xuống đáy sông để đơm cá.

Sảo: cái vó con buộc lại như cái dậm đun ngầm dưới nước để xúc cá.

Xiếc: cái te cũng thế, tựa như cái sảo hai bên buộc 2 cái nạng (mảnh tre) có cán cầm. cứ đầy đi đầy lại ở dưới ao thì bắt được cả cá, cua, ếch và lươn.

Xăm: vó bè thật to, lúc nước lên, đăng ra, bốn dẫn buộc vào cọc, khi nước xuống cá đọng cả vào xăm rồi trụt vào đụt.

Lưới đăng: khi nước chảy vào lạch, đem lưới đăng ngăn lấy, lúc cạn xuống bắt cả.

Lưới vét: lưới to thả xuống ao rồi hai người cứ ven bờ kéo suốt ao, cá mắc vào mắt lưới.

Dìn tép: hình đan như cái thuyền, một đầu thật nhọn cắm đầy đi để xúc tép.

Chài: đây cũng vậy, lưới dài ngồi ở thuyền quăng xa ra để bắt cá to.

Cạm-nắc: cạm làm bằng tre nhỏ hơn cái bẫy chuột, khi nước bể đặt ra, những cá nác nhảy lên ăn mồi mắc ở cạm thì bị mắc cạm.

Mấy tiếng nói của người thuyền-chài

Vi: mẹ.

Tây: đánh (anh ấy tây tôi là anh ấy đánh tôi).

Đan mau vào: đan dít vào, dày vào.

Khé rồi: nước cạn thuyền không vào được nữa.

Nghĩa câu « hi miệng chờ ho »

Như thiên ý của tôi là: người ta mongước hoài điều gì không chắc thì nói « biết đâu mà há miệng chờ ho » là biết lúc nào họ mà há miệng chẳng biết có phải không?

Bân-sinh.

Một cuộc thám-hiểm ở đất Groënland

Các nhà thám-hiểm Đan-mạch mới thám-hiểm hết đất Groëland, và đã họa-đồ được đủ các nơi. Việc ấy là công-trạng của nhiều nhà thám-hiểm mà nhà chủ-trương cuộc thám-hiểm sau cùng đây là M. Lauge Koch. Trong hai năm 1916-1918 ông đã cùng đi thám-hiểm với M. Knud Rasmussen, là người đã họa đồ được các vũng bể ở miền duyên hải về phương bắc đất Groënland. Ấy nhờ về việc thám-hiểm của ông Knud Rasmussen, nên ta mới biết đất Groëland là một cái đảo. Nhưng lúc bấy giờ đường duyên-hải phía Bắc ta cũng chưa biết rõ lắm. Đến khi ông Lauge Koch đi thám-hiểm lần sau cùng này mới được biết rõ hết mọi nơi về đất Groënland vậy.

Ông Lauge Koch khởi hành ở Copenhague trong tháng Juillet 1920. Đi chiếc tàu *Louise*. Đến Taule, là nơi có người Đan-mạch ở vào chỗ Bắc vĩ tuyến 78 độ cách xa vé phía bắc các nơi dân cư 200 kilomètres thì ông dựng nên một cái nhà làm nơi cơ sở. Ngày 18 Mars 1921 ông khởi-hành ở đây, ra may đem đi 19 cái xe trượt. Nhưng chỉ có 10 cái là đi được tới mũi đất Breuwoorth, ở chỗ bắc-vĩ-tuyến 82 độ.

Ngày 13 Mai, tới ông tới nơi cực bắc của đất Groënland, là mũi đất Morris Jésup. Sau ông đi trên vùng đá trong bắc bằng hải, và đi lên xa hơn cả các nhà thám-hiểm Đan-mạch xưa nay. Buổi sang ngày 15 Mai tại ông đi đến nơi cực bắc trên con đường thám-hiểm của ông. Ngày 21 Mai, ông tới mũi Bridgeman, và vẽ họa-đồ xong đất Groënland. Đó là một phần công việc của đoàn thám-hiểm đã thành-công, nhưng đoàn thám-hiểm ấy còn làm nhiều việc nữa.

Ông Lauge Koch có tìm thấy cái kim tự tháp của một người Đan-mạch tên Sylius Ericsben dựng lên trong năm 1900, mà về sau cũng hai người bạn thám hiểm là Brocland và Hagen bị mất trong nơi băng giá. Ông lại xét ra nơi mà người Hoa-kỳ Peary đi đến năm 1892, gọi là một cái lạch là lắm, nhưng chính là một cái nó rất sâu. Ông Lauge Koch có đi qua ca các nơi người Hoa-kỳ tên Peary đi thám hiểm trong năm ấy. Ông Lauge Koch cũng công-nhận rằng ông Peary đã đi đến Bắc-cực trước cả các nhà thám-hiểm khác. Những việc trong hai kỷ-thuật của ông Peary ma ông Mekkeisen người Đan-mạch làm thay trong năm 1910, sau hai nhà thám-hiểm Knud Rasmussen, và Peter Freuchen cũng công-nhận là đích xác.

Lúc đi ông Lauge Koch có mang hai cái xe trượt máy đi. Một cái chở đi xa được 600 kilomètres thì may nông, lại phải dùng xe trượt thường. Ông nói khi tuyết đóng lại đi xe trượt may tốt lắm, nhưng nước khi tuyết đã lỏng ra, xe máy không dùng được, vì tuyết vướng vào bánh xe, tai xe không đi được nữa.

Lúc đi không làm sao cả, lúc về đội thám hiểm gặp nhiều điều khổ hận. Loài vật không sẵn được con

nào cả, bắt đắc dĩ phải giết chó để ăn thịt. Trong mười ngày giời mỗi ngày phải ăn thịt một con chó, mà ăn thịt sống không nấu nướng gì. Nhưng những con chó bị ăn thịt ấy lại là những chó có bệnh-tật, nên ai nấy ăn thịt nó đều bị đau nặng, sau không dám ăn thịt chó nữa. Ai nấy đói quá, đến nỗi phải gặm dây cương da cho đỡ đói. Đội thám hiểm gặp lắm nỗi gian-nan, đã tưởng chết cả ở dọc đường. Bỗng đâu có một cơn gió lớn ở phía bắc thổi lên, đội thám-hiểm bèn kéo buồm lên cho xe trượt cứ nhờ sức gió mà đi. Nhờ có cơn gió ấy nên ngày tháng Août thì đến bờ vũng Humboldt, đến ngày 2 Octobre thì tới cái nhà của đội thám-hiểm dựng ở vũng Inglefield. Thế là trong một khoảng 200 ngày, đội thám-hiểm đi 6000 kilomètres bằng xe trượt. Trong miền mũi đất York độ ấy có một thứ bệnh dịch dữ-dội, nhân dân cùng đội thám-hiểm nhiều người mắc bệnh lắm. Song đội thám-hiểm cũng lưu lại đấy hết cả năm 1922 để xem xét mọi nơi, mãi đến tháng Septembre mới rời đội thám-hiểm mới trở về đến nước Đan-mạch.

Ông Lauge Koch, có mang về vô số tài-liệu quan-hệ cho khoa học địa-chất về miền Bắc-cực. Xét các vật ông đem về ấy, có nhiều thứ giống các vật đào thấy ở các nơi bên Âu-châu, và nhiều thứ giống các vật đào thấy ở các nơi bên Mỹ-châu, các nhà địa-chất-học cho việc ấy là một cái tang chứng rằng hai châu Âu-Mỹ ngày xưa có đường bộ nối liền với nhau. Ông có tìm thấy một cái thuyền trong có đủ khí giới săn bắn, xem chừng bỏ đấy đã có mấy trăm năm, các khí giới săn bắn nhiều cái giống như các khí giới dân Nam bộ đất Groënland dùng ngày nay. Ở chỗ Bắc vĩ-tuyến 81 độ, ông lại thấy mấy nóc nhà làm đã mấy trăm năm nay, bỏ không có người ở.

Cuộc thi thơ

Của Noé-thị-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khoa bảng ngày nay muốn cạn dòng.
Lạnh ngắt lầu Khuê con giá thổi.
Xanh rì bia Giám lớp rêu phong.
Chỉ hồ đã giã âu đành vậy,
Ấ..ệ..ệ thế cũng xong.
Kinh truyện đăng cho Tần đốt nốt,
Miếu đường đứng lại với non sông

Madame Mộng-Liên
Tại dinh quan Tuần-phủ Hưng-yên

MCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đỗ hội tử xưa ở chính trung.
Giáp Bắc bút cao uốn chói-vót,
Hồ Tây nghiêu rộng nước mênh-
Vận thông trải mấy đời Lê Lý, [mông.
Danh giá rõi xem bực sĩ nông
Gió Sở mưa Tần thôi mặc nọ,
Văn-phong mãi mãi biết bao cùng.

MCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải Lý Trần Lê đã mấy đông.
Mối đạo dõi truyền dòng nước Nhị,
Nền nhân vững chắt đỉnh non Nùng.
Bia ghi nghề bảng xây về Bắc,
Cột đồng cương-thường kéo lại đông.
Vật đổi sao dời từng trải lớp,
Địa trung danh-giáo có vui không.

Đỗ-phung-Dương
44, Rue de Mặ-hội, Sơn-tây

MCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ lâu bền với núi sông.
Vũ-trụ riêng xây cơn chảu Lạc,
Cùng trường giữ vững nước non Hồng
Hồi chuông đạo-đức vang thành Bắc,
Tiếng trống cương-thường vắng cõi [Đông.
Trải mấy tang-thương hương vẫn [dượm,
Quốc-hồn phảng phất vẻ nho-phong.

Trần-thị-Hiếu
35, Rue Résident de Miribel, Hanoi

MCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tu khí đâu hơn miếu Giám không ?
Hồ trước gác Khuê nguồn Tứ thủy,
Cối quanh đền Khải gốc Quy-mông.
Sư nho tiêu-biểu bia khoa-giáp,
Lễ-nhạc nghi-dung chốn Nhị Nùng
Một chốn cung trường triều Lý dựng.
Xuân-thu kỷ-niệm nước non Hồng.

Nguyễn-mậu-Mão
Lý-trưởng Kim-sơn Bắc-ninh

MCXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc Giám ai là chẳng ngửng trông.
Rút mực thợ trời cung Phán đẹp.
Sâu khối nguồn học nước hồ trong.
Nam-giao học tỏ miền thôn dã,
Đông-lộ Tuyên-vương chốn Nhị Nùng
Nhật-nguyệt hãy còn còn đạo Khổng,
Làng nho xin chớ vội xiêu lòng.

Ng-mậu-Như
Kim-sơn Bắc-ninh

MCXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sắc nước hương trời vẫn sáng trong.
Mấy lớp cung-tường càng vững chắt,
Một nền hương khói vẫn thờ chung.
Thành đô trải mấy triều Lê Lý,
Nam Bắc đâu hơn chốn Nhị Nùng.
Đạo Khổng xưa nay là đạo rộng,
Gan vàng nung nấu hẳn nên công

Nguyễn-minh-Gi ng
Làng Phù-thị, Bắc-ninh

MCXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phố Giám từ đây có phải không ?
Học tổ gây nên nền-nếp Lý.
Nho tông hóa khắp nước non Hồng.
Gương trong nguồn Tứ pha dòng Nhị
Vẻ sáng non Ni chói ngọn Nùng.
Trẻ tạo xoay quanh tang hải mấy,
Cung trường cứ vững với non sông.

Ngô-an-Lạc
Làng Yên-trực, Thanh-hóa

MCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đời Lý vẫn-minh lập giáo tông.
Chín nhận cao bèn sói nước Nhị.
Trăm quan tốt đẹp tỏa non Nùng.
Chuông kêu phảng phất đến chân vũ
Nhạc gấy du dương chốn vọng cung.
Treo ánh làm gương Âu với Á,
Muôn đời hậu học giảm không cùng

Nguyễn-danh Cao
Làng Thụy-khuê, Sơn-tây

Cuộc Đấu-xảo của Hội Khai-trí tiến-đức TẠI HÀ-NỘI

Mở cửa từ ngày 25 Novembre đến ngày 10 Décembre 1923

Kể từ ngày 13 đến ngày 18 Novembre, ai có đồ-đạc muốn dự cuộc Đấu-xảo này, thì phải đem đến nhà Hội-quán ở phố hàng Trống Hà nội.

Ngày 19, bản-hội cứ Hội-đồng chọn các đồ-đạc ấy để cho dự thi.

Ngày 20, các nhà có đồ-đạc mà phải loại, thì phải đến lại nhà Hội-quán mà nhận các đồ-đạc ấy về.

Từ ngày 21 đến ngày 24, bản-hội sửa-soạn và bày.

Từ chiều ngày 25, bắt đầu mở cuộc đề công-chúng vào xem.

Khai-trí Tiến-đức hội
lại cáo

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	24 độ
15 giờ	24 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 l. 65.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 10 Novembre 1923* : 3 /. Thứ trừ vốn dân 65.75. — 4/. 1917 58.45. — 4/. 1918 57.82. — 5/. 1915-1916 70.80 — 5/. 1920 84.90. — 6/. 1920 86,25.

Tin tàu. — Tàu *Hocdio* khởi-hành ở Marseille, ngày 8 Novembre đi Hải-phòng.

Lễ kỷ-niệm ngày thắng-trận. — Xin nhắc lại cái chương-trình ngày mai như sau này :

8 giờ : Điểm binh ;

9 giờ : Thi xe đạp ở đường bờ sông. Từ 9 giờ trở đi thì thi xe tay, hát chèo và mở các trò chơi như leo cột mỡ, vân vân ;

15 giờ 30 : Thi xe hoa ở vườn hoa Paul-Bert ;

21 giờ : Đốt đèn và cây bông ở hồ Hoàn-kiếm ;

22 giờ : Nhảy đầm ở nhà chớp bóng Palace.

Những người mua trái-phiếu nên biết. — Có nhiều người mua trái-phiếu Đại-pháp lợi tức 4/. năm 1917, 5/. và 6/., năm 1920 mà chưa đem giấy biên-lai đến đổi lấy trái-phiếu tạm thời, hoặc đã lấy trái-phiếu tạm thời mà chưa đổi lấy trái-phiếu nhất định vẻ.

Những người mua trái-phiếu mà chưa đổi lấy trái-phiếu nhất-định về thì sẽ gặp lắm nỗi lôi thôi lắm. Quan chánh Ngân-khố ở đây sẽ gửi về trả bên Paris tất cả những trái-phiếu chưa có người đổi lấy. Như vậy thì người đổi chậm lại phải gửi sang hỏi tại Paris mà tiền phí-tổn hay là có sự gì xảy ra thì mình phải chịu.

Sau nữa, những giấy rằng cưa (coupons) số 1,2 và 3 ở các trái-phiếu nhất định năm 1917 thì nay hết hạn lĩnh tiền rồi, và cái coupon thứ nhất của trái phiếu tạm thời năm 1918, thì đến ngày 16 Janvier 1924 này cũng hết cái hạn 5 năm rồi.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Trường y-học kiêm bị. — Trong một số trước, bản quán có nói rằng trường Thuốc Hanoi nay đã thành ra trường y-học kiêm-bị y như các học-đường bên Pháp rồi. Nay xin trích lược ở trong chỉ-dụ ngày 30 Août 1923 lập ra trường kiêm-bị ấy như sau này :

Trường Y-học Đông-pháp nay lập thành trường Y-học và Dược học kiêm bị, nhưng vẫn có những lớp riêng để luyện tập các thầy thuốc và bào-chế thì sai người bản xứ bổ vào ngạch Y tế cùng những cô đỡ theo như các thể lệ của quan Toàn-quyền định.

Các thể-lệ về y-học ở các trường bên Pháp cũng thi hành tại trường kiêm-bị Đông-pháp.

Các kỳ thi sẽ mở theo như thể-lệ trong chỉ-dụ ngày 29 Juillet, nhưng có đổi lại như sau này :

Các hội-đồng sát-hạch có quan đốc trường học làm chủ tọa. Nhưng quan Học-bộ Thượng-thư có thể cử một vị giáo-sư tại một đại học-đường bên Pháp hay bên Algérie sang làm chủ tọa.

Quan đốc trường Y-học cứ cuối năm một tân độ lên quan Học-chính tổng trưởng một tờ trình trường-tận về các kỳ thi và sự học ở nhà trường thế nào. Tờ trình ấy sẽ qua bộ Thuộc địa mà đệ lên bộ Học.

Học xong năm thứ năm, các học-sinh đã thi đỗ lên lớp cả thì được thi năm thứ năm cùng các kỳ thi khác tại Y-viện Paris, theo như các thể lệ đã nói trong chỉ-dụ ngày 29 Juillet 1912.

Theo như chỉ-dụ ngày 29 Juillet 1920 thì trường Y-học và Dược-học của Đông-pháp phải phụ thuộc về đại-học-đường ở Paris. Thế nhưng mà, vì những lẽ riêng hoặc việc nhà, hoặc việc học, thì quan Thượng-thư bộ Học và bộ Mỹ-nghệ có thể chiếu theo ý kiến quan Học-chính Tổng-trưởng ở Đông-pháp mà cho phép những người ưng thi tiến-sĩ được lấy một đại học đường khác ở bên Pháp hoặc bên Algérie, làm nơi vào sổ theo học của mình. Như vậy thì quan Toàn-quyền có thể cho những người học khá nhất sang học tại các học-đường ấy mà cấp học-bổng cho.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2055

Việc phát hỏa ở tàu « Angkor ». — Các báo ở Saigon ra kỳ vừa rồi có đăng rõ việc phát hỏa ở tàu *Angkor* như sau này :

Ngày 15 Octobre hồi 6 giờ sáng khi tàu *Angkor* mới vào bến Périm thì thủy-thủ người thấy mùi khói bằng bắc hình như ở dưới hầm bốc lên. Vội vàng mở các cửa hầm ra xem thì thấy khói bốc lên nghi-ngút mà cháy to lắm. Các phiến kẽm ở dưới thì đỏ rồi, tình hình rất là nguy ngập, không chữa được thì thắng mất. Xem thế thì đoán được là cháy đã lâu. mà có lẽ được mấy ngày rồi. Thủy-thủ liền tưới hàng mấy lần nước vào chỗ chứa thư-từ, mà hết sức chữa cả ngày hôm ấy mãi đến đêm mới xong.

Chúa tàu liền ra lệnh cho tàu chạy đến Djibouti để chữa máy, nhưng phải đợi cho tháo hết mấy trăm tấn nước ở trong hầm tàu ra.

Chiều hôm sau hồi 2 giờ thì tới Djibouti, bấy giờ mới rõ cái thiệt hại là thế nào. Bao nhiêu bưu-kiện và các bì thư cháy ra tro thì dọn cả lên bến.

Kỳ thay ! chính những bưu kiện chứa vật có giá thì lại bị cháy nhiều. Còn những bì thư cháy thì phần nhiều là của Bắc-kỳ. Kể thiệt hại đến 2.3.0 cái bưu-kiện.

Quan Docteur Lambert đã tới Hanoi — Quan *docteur* Lambert chánh sở Thí-nghiệm vệ-sinh về qui-quốc nghỉ ngày đầu năm, đã tới Hanoi chiều hôm qua. Ngài lại nhận chức cũ.

Bản-quán có lời mừng ngài đã tới nơi.

Ga Cầu-guột Phú-xuyên. — Nhà ga Cầu-guột Phú-xuyên ở về đường Hanoi — Bến-thủy, kể từ ngày 15 Novembre 1923 trở đi sẽ nhận gửi cả các hàng hóa chạy nhanh và chạy chậm.

Ngạch y-tế Bắc-kỳ. — M. Trương-hân-Thu, thầy thuốc thí-sai hạng tư tòng sự tại nhà thương chữa mắt thì nay lại bổ về ngạch cũ là ngạch y-tế Bắc-kỳ.

M Nguyễn-văn-Thực, thầy thuốc thí-sai hạng năm ngạch y-tế Bắc-kỳ nay thuộc quyền quan Học-chính Tổng-trưởng bổ vào tòng sự tại nhà thương chữa mắt thay M. Trương-hân-Thu.

Cô Phạm-thị-Lý, cô đỡ thực thụ hạng sáu trước bổ đi Pnom-penh thì nay lại thuộc quyền quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng.

Cô Nguyễn-kim-Minh, cô đỡ thực thụ hạng sáu ở Tuyên-quang, nay thuộc quyền quan Khâm-sứ Cao-mên bổ dụng, thay cô Phạm-thị-Lý.

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng hành dâm, đau bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giấy, số nhà 32, Hanoi (ngã ba số 314).
Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đỏ, người ốm đến cầm, ai cần lại hỏi. 2062

RẠP CHỚP BÓNG CINÉMA PATHÉ HANOI
Chương-trình từ ngày thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Novembre 1923
LES BEAUX FILMS D'ART FRANÇAIS
La Nuit du 11 Septembre
2100

Tòa án Thượng-thẩm. *Cải chính.* — Tòa Thượng-thẩm tha cho tên Ng-lữu-Liên phải tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt 2 năm tù về tội ăn cướp, vì không đủ chứng cớ, chứ không phải là y án như cứ nói ở số báo trước, vậy cải chính lại cho đúng.

Cái nhát dao ở hàng Bông. — Việc người dâu-bà ở phố hàng Thiếc bị một nhát dao đâm vào lưng mà đã đăng báo trong số hôm qua in lầm là hàng Đồng thì nay xét ra là vì ghen tuông chứ không phải là cướp bóc gì.

Số là thị nay trước đã kết duyên với một anh coi chợ tên là Đỗ-văn-Tựu, được hơn một năm nay, ý hẳn vì duyên chẳng ưa, nên thị bỏ nhà mà kết bạn với một người thợ thiếc ở phố hàng Thiếc. Anh chồng cũ đó là mãi mới tìm được mụ thì mụ liền dủ vào nhà để anh thợ thiếc đối đáp cùng. Anh chồng trước cãi nhau một chập thì mâu ghen nổi lên, chàm đòm đi vào mà anh chồng sau cho đỡ tức rồi chạy mất. Hôm sau đến cửa anh thợ thiếc rình mãi đợi vợ cũ ra mà đi theo. Khi tới hàng Bông thì Tựu tức quá liền đâm cho mụ kia một nhát vào lưng mà chạy mất. Hai vợ chồng thì nay vợ nằm nhà thương mà chồng nằm ở bóp.

Cải chính. — Trong số báo hôm qua về mục thời sự Hanoi có đăng « Việc phát hỏa trong tàu *Angkor* » là phát hỏa ở trong hầm số 3, chữ *hầm* sắp lầm ra chữ *hòm* thành ra sai nghĩa.

Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Bắt được kẻ cướp. — Tên Hoàng-văn-Thiên cùng đồng đảng ngày 13 Octobre có đến cướp nhà một người lý-trưởng phủ Nam-sách tỉnh Hải-dương và bắn người nhà bị thương thì nay đã bắt được giải về tỉnh Hải-dương.

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « FAHFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bạc kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

2057

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lại vô thưởng vô phạt. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923. Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thư phải-lại (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé.	0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé.	0 15

Trục xuất cảnh ngoại. — Tân-Houn-Kọe 21 tuổi, là Khách Triều-châu bị trục ra khỏi địa-hạt Đông-pháp và Quảng-châu-loan kể từ ngày 10 Novembre 1923.

Mất con. Một người đàn-ông là Ng-viết-Hoành nhà ở hàng Lọng số 41 có khai rằng đứa con trai lên là Do lên 6 tuổi đi đâu mất từ chủ nhật trước. Vậy ai bắt được thì làm phúc báo giùm, người nhà xin chuộc về.

Bội tín. — Một người cho thuê xe đạp ở hàng Gai có trình Cảm rằng tên Phạm-văn-Khiêm lấy mất cái xe đạp đáng giá 35 đồng.

Đẻ con không khai trình. Sở Cảm đã làm giấy biên-bản về việc Đặng-thị-Tuyên 33 tuổi, nhà ở phố Dieulefils, đẻ con không khai trình tại tòa Đốc-lý.

ĐÃ NGON LẠI BỔ
Kinh trình các ngài biết rằng, ngày mai chủ-nhật, 11 Novembre có **thịt nai tươi** *và* **thịt bò thui** *bán, xin các ngài chiếu-cố.*
BOUCHERIE **VĨNH-THỊNH**
214, Rue du Coton, Hanoi
3715

Y-khoa bác-sĩ Sarraihé
5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 306
Xét nghiệm máu mủ, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt rét. Bệnh đau dạ dày, đau ruột, Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng An-nam, không phải đông thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 đến 6 giờ chiều.
Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 3020

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư đã nghỉ sang Bắc-đầu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại **HƯỜNG GIA-LONG, 23,** giây nói số 296
3013.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngày hội đình-chiến. — Ngày hội đình-chiến bắt đầu từ chiều hôm nay, đúng 6 giờ, ở vườn hoa Gallieni có một đội pháo-binh bắn 21 phát súng để nổi hiệu ngày hội, rồi đến 9 giờ có cuộc rước đèn đi riêu các phố như chương-trình đã đăng trước. Các kiểu đèn đi rước chiều hôm nay được mấy chiếc cũng khá quanh, đều làm có hai mùi cả, đã thấy đề ở trại lính Bouêt từ ngày thứ tư thứ năm trước.

Sáng chủ-nhật, là ngày chính hội có cuộc điểm binh là trịnh trọng hơn cả, rồi đu-bi thì sẽ có cuộc thi xe đạp vui hơn hết. Hiện đến chiều ngày thứ sáu đã thấy được 15 cặp con tây thân nguyện dự cuộc.

Trúng độc mà chết. — Người thợ may tên là Ng-văn-Giảng, 41 tuổi, nhà ở phố Arsenal bên Hạ-lý vừa bị trúng độc sau khi ăn cơm chiều được độ vài giờ rồi chết. Bởi vậy xác người đó phải đưa vào nhà mổ để xét nghiệm.

HÀ-ĐÔNG

Việc cứu-tế các miền bị nạn bọ xít. — Bản quán vừa tiếp được bức thư sau này của nhân-dân mấy làng bị nạn bọ xít :

« Thưa ngài,

Từ ngày cái tia bọ-xít làm hại lúa ở miền các làng Nhân-đạo, Nhân-huệ, Cổ-bần, Y-sơn chúng tôi lọt đến tai các quan trên, thì các quan tỉnh Hà-đông vẫn sẵn lòng tìm hết cách để cứu dân chúng tôi trong cơn thủy hỏa này : nào cho mở cống để lấy nước sông vào mà cố làm vụ chiêm, nào ủy quan Phó-sứ đem quan Bác-vật về tận đồng làng chúng tôi để khảo-xét về cái nạn bọ xít ; lại vừa mới rồi đây quan trên có thông sức cho dân chúng tôi mấy cái phương-pháp tóm-tắt như sau này để cùng nhau trừ khử cái nạn ấy :

« 1· Khu ruộng nào giống sâu đã hóa ra khắp cả, không bắt bỏ đi cho hết được, thì nên xem có thể tháo nước ở ruộng cho can mà không hề gì thì tháo đi, lấy rơm rơi ướt, chứt khắp xung quanh ruộng, rồi đốt rơm ấy lên, cho khói bay tỏa vào ruộng, thì cũng giống sâu ở ruộng bị ngạt mà chết hết.

2· Khi ruộng lúa chỉ có it miền bọ-xít thôi thì những nhà làm ruộng phải ra công bắt những con sâu ấy bằng tay mà giết cho hết đi.

3· Những ruộng nào đã bị giống sâu làm tàn hẳn rồi, thì cắt hết rơm ra những ruộng ấy đem bán cho các lò vôi, để giống sâu ấy khỏi sinh ra được, vì rằng các giống sâu ấy hay nở ra ở rơm rạ, vân vân »

Kể tới vừa rồi đây, dân chúng tôi lại tiếp được bức thư của ông Trần-đức-Gĩ, Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viên, đại biểu cho dân hạt chúng tôi, viết về cho chúng tôi ngày 25 Octobre, báo rằng ông được tin cái nạn bọ xít ở miền chúng tôi thì đã lấy tư-cách là người đại-biểu dân mà vào yết-kiến quan Công-sứ Lachaud bản tỉnh, tỏ bay sự thiệt-hại của dân chúng tôi về vụ lúa này, và xin quan Sứ lượng trợ-cấp cho dân ít tiền để lấy vốn làm vụ sau, cùng vụ thuế sang năm xin chước-lượng giảm xá thế nào cho dân nhờ, thì quan Sứ đã hứa rằng ngài đã biết rõ cái nỗi khổ-thống của dân vùng chúng tôi rồi, ngài vẫn sẵn lòng thương dân, thế nào ngài cũng lượng ngữ cho dân được nhờ-cậy.

Xem như vậy thì các quan tỉnh Hà-đông quả đã thấu rõ cái tình-cảnh khẩn-nạn của dân vùng chúng tôi phen này, chắc thế nào cũng lượng ngữ cho chúng tôi nhờ vậy. Những cái phương-pháp cấp-cứu các quan đã chỉ bảo nói trên kia, chúng tôi xin cùng nhau khuyến-nhủ cố tuân theo cho kỳ được ; chúng tôi chỉ mong rằng hiện nay vụ thu-hoạch đã hỏ xong, sự tổn-thiệt thế nào đã có thể biết rõ-ràng được, các ông Kỳ-hào hội-viên, Tư-vấn nghị viên, đại-biểu cho dân chúng tôi, làm miệng-lưỡi tại-mắt cho chúng tôi, không tiếc cái tài hùng-biện cao-đàm mà cố xin cùng quan trên cho lập cuộc điều-tra xem sự thiệt-hại đích-xác thế nào, rồi liệu đường trợ-cấp cứu tế cho chúng tôi như những điều ông Nghị Trần-đức-Gĩ đã xin cùng quan Sứ trên nọ, thì thật may cho chúng tôi quá. Chúng tôi rất lấy làm mong ở các ông đại-biểu giúp công cho và mong ở các quan trên nghĩ đoái cho vậy. Dân miền lụt bọ xít lại cảo »

Lời Tòa-Soạn

Như lời bản báo đã từng nói đi nói lại từ trước, cái nạn bọ-xít ở các làng Nhân-đạo, Nhân-huệ, Cổ-bần, Y-sơn và Do-lộ, thuộc hạt Thanh-oai, tỉnh Hà-đông, thật là khốc-liệt quá thật. Dù người có tỉnh lãnh-đạm đến đâu, qua tới các miền ấy cũng phải ngao-ngán động lòng thương hại cho những nông-dân ta ở đấy. Cứ như bức thư của dân số-tại đã nói trên nay, thì các quan tỉnh Hà-đông thật cũng sẵn lòng cấp nạn cho dân một cách chu-tuất lắm, mà các ông đại-biểu cho dân vùng đó có lẽ cũng không nỡ để phụ cái lòng thác-vọng của dân. Vậy những phương-pháp trừ-khử cái nạn bọ xít các quan trên đã chỉ bảo cho kia, trông dân sở-tại khá nên tuân theo mà làm cho hết sức, xem cái thành-hiệu nó thế nào ;

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hòe (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3063

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-dào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình bà-biện đã ra đây, chỉ cần có mấy thứ thuốc về những bịnh trở-cảm, cho trẻ-con và người có trí không ai có thể tin được.

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to đấy

Ngày mồng 7 Tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Hội-đồng phong tặng bài chứng :

Thuốc nay đại được khắp cả MONTES qui dùng, có nhẽ nhận một thứ rượu bổ để tăng ngon đang quí rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lợp phát 1$ gửi cho qui được dùng chỉ-dụ đó là phần-sự.

Khâm tạo.

嘉定拾叁年三月初七日 欽賜

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng tí tin được. Bà vậy, giá bán lại rất quí, mà vị-thuốc có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế **MONTÈS**
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra. Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Ta dùng uống trước khi ăn cơm thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2098

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. VALLÉE, số nhà 37, phố Paul-Bert (Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam đoan rằng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3 m vừa một bộ cả quần áo cả gilet, giá là : 9$60

Hạng nhì. . . . . 7$50

Hạng vừa 1 p. 90 một thước. Khổ 1 m. 3710

SÁN-NHIỆN-ĐÀI

Bản-hội đang sửa soạn để diễn tích hát :

ĐỨC ÔNG LỚN TUẦN-CHANH
(Đền thờ ngài ở Ninh-giang)

Tối thứ bảy 10 Novembre 1923
NGHĨA BẠN TÌNH CON
Khuyên vợ đi lấy chồng.
Giết con đền nghĩa bạn.
Bệnh quỷ gặp thuốc tiên.
Nhục vinh đã có hạn.

Ngày chủ nhật 11 Novembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
HỒ XUÂN-HƯƠNG
Tích thứ hai :
VÕ-TÒNG SÁT TẨU
(Trẻ con đóng trò có đánh võ Tàu bằng đồ thật)

Tối chủ nhật 11 Novembre 1923
PHỨC THỦY NAN THU
Tích hát toàn treo
Có hai vai đào kép danh cả xưa nay tỉnh-nguyện đóng hai vai dịch-đàng trong tích hát này :
1- Đào Tiêu đóng vai vợ Huế.
2- Kép Thịnh đóng vai Tuấn-ty.

Tối thứ hai 12 Novembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
QUẦN TIÊN CỨU THIÊN BÀO
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
TAM CHIẾN LÃ-BỐ
(Toàn trẻ con đóng trò)

còn việc cứu-tế mọi cách, chắc thế nào quan trên cũng sẽ cho lập cuộc điều-tra đích-xác mà liệu nghĩ tới cho dân nhờ, chứ chẳng không. Nhân-dân cứ khá nỗ lực mà làm màu-mỡ với vụ chiêm kẻo lại và chớ có thất-vọng ngã lòng.

HẢI-DƯƠNG

Bắt được kẻ trộm. — Tối hôm mồng năm rạng ngày mồng sáu tây vừa rồi ở phố Đông-kiều có bắt được hai tên kẻ trộm.

Nghe đâu đêm hôm ấy chúng vừa đi ăn trộm về thì người khán phố phố ấy biết, nên hô hoán lên thì hàng phố đồ ra vây bắt, chúng tứng thế quá phải xuống ao lẫn núp và đinh tìm đường tẩu thoát, nhưng phu-phố hết sức tầm nã một chốc thì bắt được cả. Khi vào khám trong nhà chúng thì thấy 2 cái khăn gói trong có tơ lụa và vải mà chúng vừa đi ăn trộm về. Sáng hôm sau Trưởng-phố đã điệu chúng vào trình cẩm và đã giải ra tòa án để trừng trị.

Đáng khen thay ông Trưởng-phố, phố ấy đã vì hàng phố mà hết sức tuần phòng nên mới bắt được kẻ gian như vậy. Chẳng bao lâu nữa sẽ tới tháng cũ-mật, mong rằng các ông Trưởng phố khác cũng vì hàng tỉnh mà tuần phòng cẩn mật thì còn lo gì nạy trộm mai cắp nữa.

Nam-dương,
PHỦ-LÝ

Hội Đình-chiến. — Chương-trình ngày hội như sau này :

Ngày 10 Novembre :

8 giờ rưỡi : Điểm binh ; 15 giờ : Các trò chơi : đánh đu, đập nồi, liếm chảo, chạy thi, đấu vật, đánh gậy, múa sư-tử.

Một trận hỏa-tai dữ dội. — Trưa hôm 2 Novembre mới rồi ở Kiện-khê, bỗng nhiên phát hỏa, cháy mất hơn trăm nóc nhà và hơn trăm cái lều chợ, trong đó có cả cái trại nuôi kẻ liệu của nhà chung ; thiệt hại có đến 5, 6 nghìn bạc.

(Xem trang thứ tư).

Sổ quyên giúp dân bị lụt

Sổ số 48

Huyện de Vinh-bảo

MM. Ng.-văn-Uyển, 0p.50 ; Lê-văn-Nhuận, 0p.50 ; Đỗ-v-Úc, 0p.50 ; Ng-v-Châu, 0p.20 ; Ng-v-Trà, 0p.20 ; Lê-v-Anh, 0p.10 ; Ng-bá-Thoan, 0p.20 ; Đào-trung-Hiếu, 0p.20 ; Ng.-khắc Roãn, 0p.30 ; Đỗ-v-Cải, 0p.30 ; Ngô-v-Tắc, 0p.20 ; Hoàng-v-Thông, 0p.30 ; Đoàn-đức Đản, 0p.20 ; Lương-cao-Mai, 0p.50 ; Trần-đình-Hồ, 0p.20 ; Đoàn-Chiêm, 0p.20 ; Vũ-khắc-Cơ, 0p.20 ; Đoàn-đức-Rĩnh, 0p.50 ; Hoàng-văn-Thâm, 0p.20 ; Đỗ-v-Khánh, 0p.50 ; Phạm-trung-Thứ, 0p.20 ; Đỗ-đức-Nhuệ, 0p.30 ; Ng-v-Hiền, 0p.20 ; Ng-văn-Trực, 0p.30 ; Hội-đồng Bảo-am, 0p.80 ; Đặng-v-Hữu, 0p.10 ; Hội-đồng lý-trưởng Nam-am, 0p.60 ; Ng.-văn-Tuế, 0p.20 ; Hội-đồng Phương-trì, 1p. ; Hội-đồng Hà-phương, 1p. ; Phạm-phủ-Quang, 0p.50 ; Hội-đồng Đại-nỗ, 0p.50 ; Phạm-trung-Đàn, 0p.50 ; Ng-hữu-Nhâm, 0p.50 ; Hội-đồng An-bảo, 0p.50 ; Hội-đồng Bắc-lệ, 1p. ; Lý-trưởng Ang-ngoại, 0p.50 ; Hội-đồng, Xuân-cốc, 0p.50 ; Ng.-trung-Lập, 0p.50 ; Hội-đồng Kinh-hưu, 0p.50 ; Hội-đồng Thượng-đồng, 0p.50 ; Lý-trưởng Nội-tạ, 0p.50 ; Hội-đồng Ang-dương, 1p. ; Hội-đồng Lễ hợp, 0p.50 ; Đoàn Công, 0p.50 ; Lý-trưởng Kinh-trì, 0p.30 ; Phúc-sinh-đường, 0p.50 ; Phú-bảo-hiệu, 0p.30 ; Hang-phái-hiệu, 0p.30 ; Bảo-nguyên-đường, 0p.50 ; Thuận-hòa-trường, 0p.30 ; Phùng-thái, 0p.30 ; Quang-dụ-Thái, 0p.50 ; Phạm-khắc-Triệu, 0p.50 ; Tỵ-rượu, 0p.50 ; Bùi-đình-Tăng, 0p.50 ; Ng.-đ-Nhung, 0p.50 ; Hoàng-trọng-Ro, 0p.50 ; Trần-v-Bản, 0p.50 ; Trần-v-Cận, 0p.30 ; Phạm-văn-Túy, 0p.50 ; Phạm-v-Ngạn, 0p.30 ; Vũ-v-Vấn, 0p.30 ; Ng.-Ngọ, 0p.50 ; Vũ-v-Ru, 0p.50 ; Phạm-v-Nẻ, 0p.30 ; Đặng-đình-Ngắc, 0p.50 ; Lâm-văn-Trung, 0p.5 ; Lê-Ỷ, 0p.50 ; Hoàng-v-Liễu, 1p. ; Hoàng-trung-Thứ, 0p.50 ; Hoàng-văn-Đầu, 0p.50 ; Phạm-đình-Khải, 0p.60 ; Ng-hữu-Tích. 0p.30 ; Vũ-Tỵ. 0p.50 ; Vũ-v-Hàm, 0p.30 ; Vũ-v-Đôi, 0p.30 ; Vũ-Hòa, 0p.30 ; Vũ-v-Phương, 0p.30 ; Ng-v-Thụ, 0p.50 ; Lê-duy-Hảo, 0p.50 ; Vũ-v-Căn, 0p.50 ; Lê-v-Trung, 0p.50 ; Trịnh-Cân, 0p.30 ; Phạm-v-Châu, 0p.30 ; Đoàn-Khánh, 0p.50 ; Vũ-Hoan, 0p.50 ; Bùi-tất-Đạt, 0p.50 ; Bùi-Hội, 0p.20 ; Bùi-duy-Ninh, 0p.20 ; Phạm-Diễm, 0p.30 ; Lý-trưởng Quảng-khải, 0p.50 ; Lý-trưởng Phần-thượng, 0p.20 ; Ng-Bản 0p.10 ; Bùi-Tấu 0p.5 ; Vũ-Kỷ, 0p.20 ; Phạm-Trọng, 0p.20 ; Ngô-Kinh, p.3 ; Lý-trưởng Bảo-động, 0p.20 ; Bùi-Tuyết 0p.20 ; Chánh hương-hội An-qui 0p.30 ; Phó hương-hội An-qui 0p.30 ; Bùi-văn-Ất, 0p.30 ; Đặng-v-Thung, p.2 ; Dương-đức-Hồng, p.5 ; Ng-trọng-Kinh, 0p.30 ; Ng-bá-Tuyển, 0p.30 ; Bùi-v-Nhụ, 0p.3 ; Ng-Vinh, p.5 ; Ng-kim-Tương, 0p.2 ; Ng-kim-Kiện, 0p.3 ; Phạm-v-Trân, 0p.30 ; Ng-văn-Tuy, 0p.5 ; Đoàn-v-Nguyên, p.5 ; Ng-văn-Giáp, 0p.2 ; Đỗ-văn-Cường, 0p.3 ; Đào-v-Toại, 0p.2 ; Đào-đức-Mai, 0p.10 ; Phạm-văn-Mộc, p.20 ; Dương-v-Ruyệt 0p.20 ; Chánh-hội lý-trưởng Từ-duy, 0p.50 ; Ng-v-Nghinh, 0p.10 ; Ng.-Lợi. 0p.2 ; Lý-trưởng, Thượng-điện p.20 ; Chánh phó hội, Thượng-điện, 0p.30 ; Hội đồng Nhân-mục, 0p.50 ; Hội-đồng Cựu-diện 0p.50.

Tổng cộng là 49p.20.

XIN XEM CHO KĨ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« **Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.** »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỘI ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO
Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lợi để tiện dự định việc giả tiền.

Khi nhận sẽ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Proc. E. CHATAIGNEAU,
T. M. GERMAIN.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO
16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đánh bạ, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.
Thợ khéo kỹ công và giá thực.
3079

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích của dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thị-nghiệm khen như sau này :

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.
« Conclusion ».
Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bắn lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Qui-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thử hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch
HẢI-LỢI CÔNG-TY
Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hadông
Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi,
2092

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

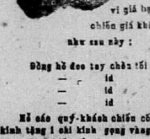
Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong dòng khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.
2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

PHOSPHATINE FALIÈRES

là một món vật thực khỏe mà bổ chưa được
Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.
Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu.
Phải dùng cho thật hiệu Phosphatine Falières.
Coi chừng kẻo làm đồ giả giả, bắc chước theo hộp chữ kiểu hiệu
PHOSPHATINE FALIÈRES
Một nhà bán công xưởng tại PARIS thì ở đường đe la Tacherie, môn bài 6

VÕ KÉN

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vị giá bao cao 8 quan nếu chẳng tôi xin bớt giá nỗi cái 1$00 nữa chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

		giá trước	bớt $1.00	nay
Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ				4$40
— id	cổ kim ly	—	8 00	— 8 00
— id	kim thép và kim vàng	—	4 50	— 3 50
— id	vuông thực xinh	—	5 30	— 4 30

Kể các quý-khách chiếu cố nhà 2 cái mà khoản bớt nữa, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đôi mồi và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
2049 *49, Phố hàng Ngang, HANOI*

Số 78

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thì Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bạch thị-lang nói :

— Chẳng hay hai ngài hôm nay đi chơi đâu ?

Người giữ cửa nói :

— Nhà ông *Vương-xuân-nguyên* ở trong thành mới đến để bàn làm bài văn bia, có lẽ đến quá trưa mới về. Khi về thì lại đến nhà *Trương* lão-gia ở *Tiền-đường* để uống rượu.

Bạch thị-lang nói :

— Nếu vậy thì tôi để danh-thiếp đây, sáng mai sẽ đến.

Người giữ cửa lại hỏi đứa tiểu-đồng theo hầu *Bạch* thị-lang rằng :

— Chẳng hay cụ trợ ở đâu, để hoặc khi hai tiên-sinh tới về, có đến bái-yết chăng.

Đứa tiểu-đồng đáp rằng :

Ở nhà họ *Tần* tại bên cạnh cầu *Tây lãnh*.

Bạch thị-lang lui ra ngoài cửa chùa, còn trông thấy những người kéo nhau đến bái-yết nhiều lắm. *Bạch* thị-lang ngẫm-nghĩ cười thầm mà nói một mình rằng :

— Không biết hai chàng thiếu-niên này thế nào mà thiên-hạ chúc-vọng như thế !

Bạch thị-lang về đến nhà trọ, nghỉ ngơi hồi lâu, khi mặt trời gần lặn, *Bạch* thị-lang lại ra đứng lại bên cầu *Tây-lãnh* để ngắm xem. Bỗng thấy có một chiếc thuyền ở xa đi đến, trong thuyền dàng đàn-sáo hát-xướng và uống rượu.

Bạch thị-lang hỏi người xung quanh thì chúng đáp rằng :

— Đây là chiếc thuyền của quan huyện *Tiền-đường* mới khách đó.

Khi chiếc thuyền đi qua dưới cầu, *Bạch* thị-lang chú ý nhìn xem thì thấy huyện quan đang dùng lễ trọng-thể mà mời hai chàng thiếu-niên uống rượu. Hai chàng thiếu-niên ấy đang cao-đàm hùng luận, nhàn trông điện-mạo cũng có vẻ phong-lưu. *Bạch* thị-lang thấy vậy, lại càng sinh lòng quí-mến.

Đến ngày hôm sau, *Bạch* thị-lang lại tìm đến yết-kiến, cũng không có nhà. Cách 4, 5 hôm sau, mới thấy một tên người nhà cầm hai cái danh thiếp hoàng-hồi đến tìm mà hỏi rằng :

— Có phải *Hoàng-phủ* lão-gia trọ ở đây không ?

Đứa tiểu-đồng đáp rằng :

— Phải !

Tên người nhà ấy đưa danh-thiếp rồi nói :

— Có hai tiên-sinh họ *Triệu* và họ *Chu* ở *Tùng-giang* xin vào yết-kiến. Hiện thuyền đã ghé vào bên cầu.

Bạch thị-lang nghe nói, vội-vàng ra đón thì hai người đã tiến đến cửa ngoài. *Bạch* thị-lang mời ngồi. *Triệu-thiên-lộ* nói :

— Hôm trước nghe nói lão tiên-sinh hạ-cố, vắn định tìm đến bái-yết, ngặt vì trong hai hôm ấy quan *Dương* tuần-phủ triệu vào có chút việc riêng. Hôm qua quan huyện lại mời uống rượu, thành ra cứ bôn-tẩu mất cả thời giờ, hây giờ mới đến được, xin tiên-sinh tha lỗi.

Bạch thị-lang nói :

— Hai ngài đang độ thiếu-niên mà danh tiếng vang-lừng, khiến người phải kính-phục

Chu-thành-vương nói :

— Chúng tôi học thiển tài sơ, may được cái danh-tiếng hão-huyền ấy rất lấy làm hổ-thẹn. Xin hỏi lão tiên-sinh đây qui-quán ở đâu ?

Bạch thị-lang nói :

— Tôi quê ở *Kim-lăng*.

Triệu-thiên-lộ nói :

— Lão tiên-sinh ở *Kim-lăng* thì thật là một nơi văn-vật !

Nói xong, liền hỏi rằng :

— Ở *Kim-lăng*, có *Ngô* bàn-lâm và *Bạch* thị-lang, lão tiên-sinh có quen biết không ?

Bạch thị-lang kinh ngạc mà đáp rằng :

Có ! tôi có được biết tiếng, nhưng chưa giáp mặt lần nào. Chẳng hay cớ sao hai tiên-sinh lại hỏi đến hai ông ấy ?

Triệu-thiên-lộ nói :

— Hai ông ấy là bậc danh-vọng ở *Kim-lăng*, có quen biết chúng tôi cả, cho nên chúng tôi sực nhớ mà hỏi đến.

Bạch thị-lang nói :

— Hai người có thường đến chơi không ?

Triệu-thiên-lộ nói :

— Hôi cuối năm ngoái quan *Ngô* bàn-lâm đi chấm trường thi, có nhờ tiểu-đệ cùng *Chu* đại-huynh đây soạn giúp bài hành-trình và mấy lời tựa ở quyển thi-tục. Chỉ vì trong bọn anh em nay mới mại kéo, mà thành ra cứ dan-díu mãi, không lúc nào có thể đến được.

Bạch thị-lang nói :

— Ấ ! nguyên do như thế ! nhưng tôi nghe nói ông *Bạch-thái-huyền* là người ít hay giao du, sao hai ngài lại có quen ?

Chu-thành-vương nói :

— *Bạch-thái-huyền* dẫu là người ít hay giao-du, nhưng lại thích uống rượu và ngâm thơ, chúng tôi đi lại chơi-bời với ông ta, cũng chỉ vì thơ rượu mà sinh lòng quyến-luyến cùng nhau vậy.

Bạch thị-lang tủm-tỉm cười mà đáp rằng :

— Cứ như vậy thì thiện-hạ không còn mấy người là không biết tiếng hai ngài !

Chuyện trò hồi lâu, rồi *Triệu-thiên-lộ* và *Chu-thành-vương* đứng dậy cáo-từ lui về. Bấy giờ *Bạch* thị-lang cũng không mời ở lại nữa, đứng dậy tiễn-tống ra cửa.

Khi hai người đi khỏi rồi, *Bạch* thị-lang thở dài mà than rằng :

— Danh-sĩ như thế thì thật chết người !

HỒI THỨ XVII

Bạch thị-lang dạo cảnh *Tây-hồ*, chỉ cốt để kén rể, nhưng kén mãi không được, toàn gặp những bọn thiếu-niên ngu-ngốc, cũng là nhân phương văn-sĩ ngông-cuồng, chứ tinh chưa được người nào vừa ý cả. *Bạch* thị-lang ở đấy hơn một tháng, rất lấy làm vẻ-vị, mới thẳng lối *Tiền-đường* đi về phía *Vũ-huyệt*.

Lại nói chuyện *Tô-hữu-bạch* từ khi đến nhà chùa chày, hàng ngày sai người đi tìm *Bạch* thị-lang, nhưng chẳng thấy tông-tích ở đâu, vẫn có ý buồn-bã. Một hôm, nhân có việc quan, vào yết-kiến *Dương* tuần-phủ, khi việc quan xong, *Dương* tuần-phủ mới ngồi lại uống nước trà để nói chuyện.

Dương tuần-phủ hỏi rằng :

— Hiền-tử năm nay còn trẻ tuổi lắm nhỉ !

Tô-hữu-bạch, nói :

— Bẩm, ty-chức năm nay đã 21 tuổi.

Dương tuần-phủ nói :

— Khi tôi ở Kinh, cũng lệnh-đường đi lại rất thân, nhưng chưa được gặp mặt hiền-tử lần nào.

Tô-hữu-bạch nói :

— Ty-chức nguyên là cháu, hồi năm ngoái gia-thức mới nhận làm con, bởi vậy khi gia-thức ở Kinh, ty-chức chưa được bái-yết đại-nhân lần nào.

(Còn nữa)

VIỆC KINH-ĐÔ

Các sở Thương chính bán muối.

Năm nay trong tháng năm tháng sáu hơi nắng mưa luôn, cho nên các ruộng muối phơi muối không được, hóa ra muối-mất mùa. Vì thế mà các sở Thương-chánh đã lưu tâm về việc ấy. Không để cho giá muối quá cao, nghĩa là không đem bán ra nhiều quá, sợ rằng các chủ nhà giàu mua choán hết rồi để dành mà bán cao giá. Tuy thế mà mỗi ngày ở những sở Thương-chánh người đến mua muối đông như kiến. Kẻ chục người chờ tranh nhau mua cho được, nghe cũng phiền hà, cũng lắm kẻ kêu vang vì cớ ấy.

Bởi vậy mà nay phải bày ra cách bắt thăm. Cứ mỗi khi người đến mua muối thì các sở Thương-chánh đem ra chừng 5, 6 mươi mảnh giấy trắng, trong những mảnh ấy chỉ có một vài mảnh có đóng dấu rồi ném tung ra cho chủ đến mua muối, ai bắt được miếng có dấu mới được vào mua, làm cách ấy cũng là một lẽ cầm chừng lại không cho giá muối đắt hơn quá nữa. Mà có thể muối vẫn còn mà tiêu dụng cho đến mùa khác.

Hiện nay ở các chợ những nơi quê mùa, giá muối đã đắt gấp năm gấp ba giá trước, vì họ không hiểu tường rằng các kho muối của Thương-chánh đã hết muối rồi. Cho nên mới bắt ngặt giá cao như thế.

Vậy bà con ta chớ lo giá muối cao, vì sở dĩ mà các sở Thương-chánh bán cầm chừng lại là lo cho ta khỏi phải những kẻ tham lợi mua cất lại mà bắt ngặt ta, chớ không bao giờ hết muối. Mà giá muối của Thương-chánh bao giờ cũng cứ một giá chớ không có nhắc lên.

Ước gì quan trên ra lệnh cho các nơi thôn quê biết lẽ ấy mà bắt giá muối không được bán quá đắt, kẻo nay ở các miền ba ban mà giá muối qui chẳng khác nào các miền man đán. Ấy vì nhà giàu bắt ngặt kẻ khó, chớ giá muối của Thương-chánh chẳng hề cao bao giờ.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Lụt to. — Từ mấy hôm 25 đến 29 tháng chín ta, trời mưa to lắm, nước sông, nước đồng lên đầy dẫy mênh mông, còn đường sá phần nhiều ngập lụt, nhưng may được một điều là chỉ có mưa mà thôi, chớ không có gió, Năm nay mới có trận lụt này là lần thứ nhất.

Hai chú Khách tả nhau. — Chiều hôm nọ, trong đám nhộn nhịp ồn ào, có một chú Khách nhỏ vực một chú Khách lớn máu mê nhẹ nhại, đấm đìa cả mình, lại có thêm Khách chạy theo cũng đấu tóc xã xuợi, thân thể lấm lem chẳng khác chi chú vậy.

Bọn ấy kéo nhau đi trình bang (sưởng rồi thì khiêng luôn mấy người bị thương lên nhà bệnh.

Nghe nói đó là một người Khách làm công đánh chủ nhà, tên hãn bộc ấy hình như có bệnh thần kinh, chẳng rõ tại làm sao khi ông chủ hiệu đương mắc lấy hàng bán cho người ta, thì tự nhiên hắn chạy đến đè cổ chủ xuống rồi lấy cái dục đâm đại vào cổ. Thấm kia chạy lại chữa, thì hắn cũng dâm nhào luôn, may nhờ người con trai xốc nổi cha lên mà thoát nạn, nếu không thì chưa biết nó đánh đến thế nào.

Tên hung thủ hiện nay đã giải đi nhà thương Huế để khám nghiệm về bệnh điên, còn hai người đau thì đương điều trị.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2065

yếu đuối vàng vọt

GẦY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có huyết bò

Làm cho Sung túc mau mắn, ấy là một vị thuốc của các Lương-y trứ danh. Thuốc này hiệu hơn thiên hạ trăm ức các thứ thuốc có tinh sắt. - Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó. Tiêu chuẩn tại Paris: DESCHIENS, y-dường Paul-Bert và các nhà bán thuốc.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thảo chả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VÔ-SUNE
Chủ-hiệu Đồng-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHÂN-HƯNG nhà đỏ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng: Vàng bạc dùng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các qui-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2035

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trẻ-trung-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BÁN QUỐC tốt, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì dùng uống rượu An-ham, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRERES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

7, *Rue des Caisses*, 7 — *Hanoi*

NGUYỄN-TIẾN-HÀM, propriétaire

Diplôme de mérite

Exposition des Beaux Arts 1918
Concours Foire de Hanoi 1922

Télégramme THUẬNTHÀNH hottier Hanoi

Catalogue franco sur demande

2096

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG-GÂN

Ai mà làm lụng một nhọc thái quá, cổ động năng nề, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường hay mắc phải bệnh thương gân: khi đã bị bệnh hễ đêm không ngủ được, chẳng cần gì nguyên-nhân cho bằng là không ngủ được, mà nhất là ở các xứ nóng thì lại càng phải ngủ ngon. Nếu không thì mỗi buổi sáng dậy thấy trong mình một nhọc, không làm gì được.

Thuốc *Neurinese* là của một viện học-sinh cũ ở viện *Pasteur* thành Ba-lê tìm ra. Thuốc này hay chẳng kém gì thuốc bổ, yên vị ngủ được êm đềm, lại thêm bổ bổ.

Người già hễ trẻ uống đều được cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO

31, *Bd Henri d'Orléans, Hanoi*

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, hiệu có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã cũ ra đem lại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin các quý khách nhận rõ kiểu nước ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grands Morne Get-Frères, giá rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Ông nói số 867

2073

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mới các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các cỡ đầu.

Feutre (laine)
Feutre (longs poils)
Feutre (velours)
Casquettes Russes
Casquettes nouvelles
Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE. ETC. ETC....

HAI-CHINH

Nhà chế tạo các thứ mũ

74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mươi mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết, rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2069

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT-CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC **QUINOFORME**

hoàn ống, hoàn viên

Tại tất cả các thuốc Âu Pháp toàn dùng một thứ thuốc nay.

Gửi bán tại tất cả các nơi bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, Rue Philippe de Girard — PARIS.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酩 補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

每 聘 書 客 啦 每 客 旺 沒 嘿 嘗 欺 喫

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

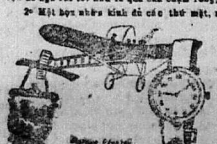
寶 PAO-VA

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

寶 八 廿 牌 門 舖 蒲 行 內 河 京 東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một hộp đồ nghề rất tốt như là quả cân chạm rồng, vàng, điếu bắt thuốc lá, dây, vân vân.

2° Một hộp nhiều kính đủ các thứ mắt, mắt đen mắt trắng, mắt mài lá cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuân đến hạ mà đeo những nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một hộp đồng-hồ quả-quýt đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chỉ, vân vân.

4° Một hộp chuyên sử đến nữ, bỉ nữ, bất nữ, bỉ sắc đề tuyển-tích nay là bảy mảnh chúng được và tử bình, vân vân.

5° Một hộp đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên xảy chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy nào quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm sung sướng lắm lắm.

Cần cáo đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chúng nào quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2083

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)